

Pappius
De imperfecta gratia
seruorumque ad se inuicem
alendis obligatione.

44
9.
SPECIMEN IVRIS CONTROVERSI
DE
IMPERFECTA
FRATRVM SORORVMQVE
AD SE INVICEM ALENDOS
OBLIGATIONE

A V T O R E
FRIDERICO POPPIO

IVR. VTR. LIC.

Hd 456

NORIMBERGAE

PROSTAT APVD I. G. SCHNEIDERVM

I 7 8 I.

20. 3. 06.

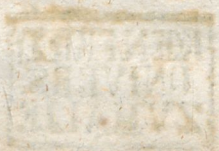

SPECIMEN IURIS CONTROVERSI
DE
IMPERFECTA
FRATrum SORORVMQUE
AD SE INVICEM ALIENDOS
OBLIGATIONE

A V T O R
FRIDERICO POTRIO
IUR. VTE LIC.

NON IMPRIBIT
FRATrum SORORVMQUE

1088 06

INCLVTAE
SACRI ROMANI IMPERII
AC LIBERAE
REIPVBLICAE NORIMBERGENSIS
SENATI
SPLENDIDISSIMO
SACRVM

INCLVTAE
SACRI ROMANI IMPERII
AC LIBERAE
REIPUBLICAE NORIMBERGENSIS
S E N A T U S
S P L E N D I S S I M O
S A C R A M

PROOEMIUM.

Auate, a) qui: *sola Deos aequat clementia nobis olim cecinit*, num uera dicta sint, nullus sane bonus uocabit in dubium; nullus, qui sibi potest persuadere, haud esse animi commotionem dulciorem umquam ea, quam sentit, qui infelici, uariis miseriis cruciatio et fato inexorabili fere iam iam succumbenti auxiliatrices praebuit manus, simulque patriam, familiam, amicos, optimo redonauit ciue, patre atque amico. Certe, si hoc diuinum quasi non est, magis diuini quid nescio. Sed omnino, ut ab officiis humanitatis praestandis omnis sit aliena externa coactio, ob hominis imperfecti naturam, quam ab incunabulis corruptam perditamque culpant, necesse uideatur. Abhorret enim hominis animus a quocunque impetu huius, qui, beneficus esto! ore minaci iubet, multo magis, si mandantem fortasse omnem benefaciendi occasionem, angue uel canis peiorem effugere, ipse animaduernerit. Deinde si SENECAE b) assentimur de beneficiorum praestatione dicenti, in

A

beneficiorum

beneficio spectandi semper sunt mores eius, cui datur, et animus erga nos, et cohabitatio, et uitae societas et ad nostras utilitates officia ante collata: quis, si nullum horum in petente inueniendum, quaerendum ne quidem, si pessimis moribus; si infesto erga nos laborat animo; si (ut taceam ad nostras utilitates collata et conferenda officia) tristissima cum eo cohabitatio uitaeque societas; si nullus bonus ex accepto beneficio effectus expectandus; quis, inquam, hominem carpet, miserum forti suae relinquentem? Sane hisce perspectis sapientissimi legumlatores humanitatis officia uniuscuiusque liberae uoluntati indulserunt exercenda, contemplantes, paucissimos egenos beneficio, saltem maiori, dignos, ipsamque dignitatem maximo semper negotio indagandam, ciuesque, quibus lex, de beneficentia absolute tribuenda, lata, interdum quidem huic parituros, sed simul dolorem primum uultu tecturos, postea autem, introducta eiusmodi sanctione, difficillimos oriri posse exitus, uariis conatibus esse ostensuros. Rite itaque actiones ex hominum misericordia manantes et hodie obligationibus accensentur, quas neque lex iuris ciuilibus neque ius naturae externum suadet, quas et suscipere et praetermittere possumus, quasque ideo imperfectas appellamus. Ad has ego quidem *consanguineorum*, fratrum nimirum et sororum, ad se inuicem alendos obligationem refero, quamuis mihi penitus aduersentur maximi nominis Iure Consulto, in quibus honoris causa nominare

minare licebit BERGERVM, c) PVFENDORFIVM, d) LEYSERVM, e) STRYKIVM, f) STRVVIVM, g) LAVTERBACHIVM, h) BOEHMERVM, i) SANDIVM, k) SVRDVM, l) COLERVM, m) TVSCHIVM, n) CARPZOVIVM, o) HVBERVM, p) MENOCHIVM, q) RENNEMAN-
 NVMque; r) quorum coaceruatae auctoritates cum confide-
 randae mihi uenerunt, calamum, profiteor, haud fatis exer-
 citatae manus saepius dolui elapsam, quod inprimis tantorum
 uirorum sententiae communem s) constituerunt opinionem,
 firmam nominum clypeo et stabilitam. Ast opportuno tem-
 pore quum perspicerem primo, omnes illos sine lege locutos,
 deinde, plurimos uel absque ullis uel adiectis mere insuffi-
 cientibus et facile remouendis rationibus antecedentium ue-
 stigia esse secutos, porro, omnes opiniones communes ab ini-
 tio fuisse singulorum, nullamque opinionem umquam ius fa-
 cere, potius ad eas haud raro applicari posse illud ZASII, Iu-
 re Consulti: *communis opinio, ergo falsa*: magna cura liberatus
 sum, animoque (quem praeterea instigabat ugens aliqua ne-
 cessitas) coepi magis uacuo ac soluto nihil aliud, nisi de per-
 ficienda disquisitione agere et cogitare, quae uiam illis plane
 contrariam ingrederetur, atque tribus capitibus absolueretur,
 si scilicet horum *primum*, ius naturae ignorare perfectam fra-
 tris fratrem sororemque alendi obligationem, ostenderet; *se-
 cundum*, ex iure ciuili deductum, hanc obligationem peni-
 tus annihilaret simulque, omnes huc usque ad firmandam con-

4

trariam sententiam adductas leges optatum numquam nancisci posse effectum, doceret; tertium denique, cuinam onus alendi imponendum, explanaret atque disquireret. Vt autem omnibus numeris absolui a me possint haec capita, neque iuuenilis scientia neque exiguum temporis spatium permittit, quare iudicium de meis laboribus, haud iuris rigore, sed praetoria aequitate posco et de hoc lectorem decenter rogatum uolo,

adlit

regula peccatis, quae poenas irroget aequas, ne scutica dignum horribili sectere flagello. D

- a) CLAUDIANVS, in 4. Honorii consolatium.
- b) SENECA lib. 3. de benefic.
- c) I. H. DE BERGER, *Oeconom. Iur.* p. 152. not. 15.
- d) F. E. PVEENDORF, *observatt. iur. uniuers.* Tom. 4. obs. 166. §. 13.
- e) A. A. LEYSER, *meditarr. ad Pand.* spec. 325. med. 2.
- f) I. S. STRYK, *Vf. modern.* lib. 25. tit. 3. §. 22.
- g) G. A. STRVV, *syntagma iur. ciuil.* exerc. 30. §. 7.
- h) W. A. LAVTERBACH, *Coll. theor. pract.* lib. 25. tit. 3. §. 14. EIVSD. *diff. de singulari fratrum iure.* Parte 2. §. 20. sqq.
- i) I. H. BOEHMER, *introd. in ius Digestor.* lib. 25. tit. 3. §. 9.
- k) I. A. SANDE, *deciss. Frisc.* lib. 2. tit. 8. def. 2.
- l) I. P. SVRDVS, *de alimentis* tit. 1. qu. 25.
- m) M. COLERVS, *de alimentis* lib. 1. c. 9.
- n) D. TVSCHIVS, *practicar. conclus.* Tom. 1. concl. 285.
- o) B. CARPZOV, *disputatt. Histor. Pol. Iurid.* disp. 2. c. 7. pos. 35.
- p) V. HVBER, *praelectr. iur. ciu.* Tom. 2. lib. 25. tit. 3. §. 8.
- q) I. MENOCHIVS, *Consilia*, conf. 433. n. 19. et 23.
- r) H. RENNEMANN, *Iurispr. Romano-Germ.* Tom. 2. disp. 39. §. 44 sqq.
- s) HVBER cit. loco.
- t) HORATIVVS, *Satyr.* 3. lib. 1.

I.

§. 1.

Ius naturae variis quidem modis definitur, magis variis explicatur, ideoque multis est scientia pro cuiusque lubitu mutabilis atque ad quemuis hominum uoluntatem accommodanda, ut uno uerbo omnia comprehendam, non nisi humano capiti iuncta equina ceruix, somnium aegri, agnos geminans tigribus, serpentibus aues. ²⁾ Mihi quidem ius naturae nil aliud est, quam complexus iurium atque obligationum, concernens homines uel extra societatem ciuilem, uel in eadem, lege tamen positua deficiente, consideratos, determinandus maxime ex norma: *Neminem laedas.* Praefens caput secundum hoc ius naturae absoluendum erit.

²⁾ Quae uenerandi senis ill. DE MOSER de iure naturae sententia sit, euolue: *Versuch des neuesten Europaeischen Voelkerrechts in Friedens- und Kriegszeiten, 1r Theil, §. 3. der vorlaeufigen Abhandlung von den Normen etc.*

§. 2.

Omni ad alendum obligationi fundamento est *pactum*, quod uel *expressum* esse potest, uel *tacitum*. Illud ex contractantium *uoluntate uerbis declarata* oritur et per se manifestissimum est, hoc ex *facto* ab altera parte admissio, siue licito, siue

A 3

illicito

illicito ortum trahit; quo fit, ut praeter alia inde deducatur alimentatio ab omnibus fociis rectori societatis, a coniuge coniugi, a domino seruo, a parentibus liberis, a mutilante uel occidente mutilato uel eius et occisi uxori liberisque praestanda. Quaeuis autem haec alendi obligatio supponit alendum, qui ex suis facultatibus ipse se exhibere non potest.

§. 3.

Factum, ex quo coniuges ad liberos suos alendos obstricti sunt, in generatione consistit, atque ex isto generationis facto etiam ad eos educandos obligantur. Factum ipsum ex iis exigit SOCIETAS, quae, ne uacua ac diruta fiat, iure optimo iis imponit, ut de aliis fociis in ipsorum locum uenientibus curent; iubet porro cibi potusque praestationem tamquam accessorium, et, quum ad conseruandam societatem idoneis, quod ad corpus et quod ad animam, opus sit fociis, omnino etiam requirit, ut apta et commoda educatione, necessariis uestibus, habitatione et medicamentis liberi haud destituantur. LIBERI uero, ad se ipsos conseruandos ius perfectum habentes, omnino ui huius iuris a parentibus, quippe qui ex generatione, ut in societatem uenirent et reciperentur, uoluerunt, potum et cibum desiderant, et, ne a sua perfectione, sibi quid detrahatur, (quod dubio procul laesio esset) simul etiam educationem, uestimenta, tectum ac medicinam expectant. Haec coniu-

conjugum obligatio fortior redditur, si consideramus, hos cum liberis peculiarem constituere societatem, FAMILIAM scilicet, quae, cessante alendi educandique obligatione, etiam cessare deberet.

Sequitur ex his facillimo negotio, ut parentum obligationes ad alendam educandamque prolem tunc definant, si liberos status eius compotes fecerunt, in quo ipsi sibi de uitae necessariis prospicere a) finique societatis uniuersalioris respondere queant; deinde autem, ut nullo modo hae parentum obligationes reuiuiscere, potius omnia subsidia, quae postea liberis exhibent, non nisi sub nomine beneficiorum uenire possint.

a) Contentit GYNDLING *in iure naturae et gentium*, c. 26. §. 67.

§. 4.

Quo prolixius egi de parentum obligatione, eo concinnior esse poterit tractatio consanguineorum collateralium obligationem remouens, si, quod uerissimum est, uerum accipiamus, nempe, hanc consanguineorum obligationem, (si qua esset) tunc demum, si parentes uel ciuilitate uel naturaliter, nullis facultatibus relictis, mortui, liberis succurrere non possunt, incipere, sicque eos in hoc casu solummodo parentum uices gerere debere. Haec enim sunt, quae me ducant ad scopum meum perficiendum.

§. 5.

Is, qui alius uices gerit, ad ea facienda est obstrictus, quae ille, pro quo gerit, facere debuisset, neque ultro obligatur: unde manifestum est, etiam ex isto principio uicis gestionis fratrem omnino liberatum esse ab alimentatione eorum confanguineorum, quos parentes eo perduxerunt, ut de uitae necessariis sibi ipsi prospicere possent; nihilque, quum parentum obligatio numquam reuiuiscat, (§. 3.) referre, si etiam eo postea sint redacti, ut sibi alimenta desint idonea.

Sed quid de iis confanguineis habendum, quibus ius alimenta et educationem a parentibus exigendi adhuc uiget? Certe quidem ex adlato uicis gestionis principio haud dubitandum esset, quin frater eos alere et educare deberet: at inquirendum est, num rationes praesto sint, ex quibus filius ad gerendas has parentum uices cogi possit? Nullas ego quidem inuenio; semper enim hoc principium laesionem uel diminutionem bonorum confanguinei alentis inuolueret, quae concedenda non est, siquidem hic neque conuentione, neque facto, illi ansam praebuerit; quo etiam fit, ut omnem obligationem respuere queat. PARENTES enim mortui filio alimentacionem confanguineorum praecipere haud potuerunt, quia nulla eis erat, de bonis filii propriis disponendi, facultas; porro

porro SOCIETAS, cui denati parentes liberos non educatos alendos reliquerunt, etiam nullum ius socium suum, alendis confanguineum, cogendi habet, quum parentes obligationi liberos procreandi, satisfecerint, et quamvis hoc imperfecte factum sit, tamen iniustum esset, filium educatum, qui omni culpa uacat, ob obligationem, quadam tantum ex parte a parentibus impletam, multare et generatim factum parentum filio imputare. Cum deinde frater educatus haud effecerit, ut procreati sint confanguinei, illumque non oporteat factum parentum sua pecunia luere, neque ideo non alendo istis quid de sua perfectione detrahat, non potest non sequi, ut CONSANGVINEIS IPSIS, tamquam liberis defunctorum parentum consideratis, omne ius a fratre postendi alimenta atque educationem deficiat. IVRIS denique FAMILIAE ratio alia est parentes obstringens, alia conuincens liberos, quid? quod parentibus mortuis haec, quae inter ipsos et liberos erat, peculiaris societas soluatur, liberique in uniuersaliorem transplacentur.

§. 6.

Si amor erga alterum alendi obligationem producere possit, forsan oriretur quaestio: numne ex *praesumpto* consanguineorum *amore* erga se inuicem, fratris obligatio nascatur? In hypothese adeo quaestionem negare audeo. Causam suppeditant iam uerba LVCANI: a)

B

— — ne

— — ne longe — exempla petantur,

fraterno primi maduerunt sanguine muri!

Simili modo ad fratrem cogendum haud applicari poterit famigeratissima illa *sanguinis necessitudo*; cum plus iusto ideoque nihil probet. Si enim filius naturalis, qui absque dubitatione est consanguineus, a filio legitimo alendus esset, primum, ne huic iniuria fieret, computari deberet, quantum uel pater uel mater ad eius procreationem attulerint, atque ex ista demum computatione, reor, esset iubendum, quantum legitimus alendi obligationis haberet, quamuis hac ratione nullo modo caueri possit, ne filius legitimus ob patris delictum laedatur.

a) LUCANVS de bello ciuili lib. I.

II.

§. 7.

Bene quidem res suas egisse remque acur tetigisse, legum interpretes sibi ipsi persuadent, si post latam sententiam, fratrem fratri ad alimenta obstrictum esse, leges ex utroque iure proferunt, quae huic, palladii instar, protectionem augurari uidentur grauissimam: et quamuis etiam sint, a) qui leges istas insufficientes quidem ad fratrem cogendum declarent, tamen

com-

communis opinionis numine fisci, priorum sententiae suffragantur. Communis opinio, postquam, quid de ea plerumque habendum sit, eruditissimi edixerunt uiri, numquam certe ueritati, etsi singularis sit, derogare potest: sed magis aduersari uidentur nobis leges, quibus illa huc usque firmata fuit sententia. Iuuabit itaque hasce sigillatim in ius uocare, atque instituta ac finita de iis cognitione, singulis imperii, quo usque polluerunt, indicere proscriptionem.

a) HUBER *praelect. iur. ciuil.* Tom. 2. p. 1220.

§. 8.

Primo loco considerandum uidetur responsum quoddam IULIANI, quod ex eius *Digestorum libro 21.* in Pandectas a) receptum est. Iure Consultus ibi proponit historiolum huius tenoris: *Qui filium beredem instituerat, filiae dotis nomine, cum in familia nupsisset, ducenta legauerat, nec quicquam praeterea, et tutorem eis Sempronium dedit. is a cognatis et propinguis pupillae perductus ad magistratum, iussus est alimenta pupillae et mercedes, ut liberalibus artibus institueretur, pupillae nomine praeceptoribus dare. Fecit hoc tutor et pubes factus pupillus puberi iam factae sorori suae, ducenta, legati causa, soluit. Posthaec orta est quaestio, num tutelae iudicio consequi possit, quod in alimenta pupillae et mercedes a tutore ex tutela praestitum sit? Et Iuliani responso talis fuit: *Existimo, etsi citra magistratum decretum tutor so-**

rorem

rorem pupilli sui abuerit, et liberalibus artibus instituerit, cum haec aliter ei contingere non possent, nihil eo nomine tutelae iudicio pupillo aut substitutis pupilli praestari debere.

Ecquis non uidet, hanc responsionem nullo modo decisionem esse quaestionis, num pupillus ad fororem alendam sit obligatus? potius, Iure Consultum statuisse, pupillo iam puberi facti, actionem tutelae contra tutorem, qui pupillam aluit, haud competere? Aequitate quidem et iure aduente actio non competeat. Tutor enim omni culpa caret, siquidem *secundum magistratum iussus* alimenta et mercedes praestitit, et profecto, etiam *citra magistratum decretum* hocce factum nocuum tutori esse non poterat, quum leges (mox explicandae) illi permittant, nonnumquam exteris, ^{b)} in specie autem forori, quae ipsa se sustinere non potest, ^{c)} alimenta praestare, et quidem ex ratione adiecta, cum nemo feret pupillum aut substitutum eius quaerentes, quod tam coniuncta persona alita sit. ^{d)}

a) l. 4. ff. ubi pupillus educari uel morari debeat (27. 2)

b) l. 12. §. 3 ff. de administr. et peric. tutor. (26. 7)

c) l. 13. §. 2. ff. tir. eod.

d) l. 1. §. 3. ff. de tutelae et ration. distrab. (27. 3)

§. 9.

Certissimum itaque est, Iulianum solum ad illustrandam suam responsionem narrasse causam, quae illi ansam praebuit,

buit, atque ideo iussus etiam magistratum meminisse, a) eo tendentis, ut alimenta et mercedes, quibus liberalibus artibus instituatur, pupillae soluantur: sed e contrario etiam hoc certum uidetur, causam omnino adesse debuisse, cur magistratus tutorem inuitum ad alimenta pupilli forori praestanda coegerint. Haud longe quidem aberit haec causa, cum initium Iulianae narrationis doceat, *filium ex affe institutum*, filiae contra legatum tantum, et quidem tunc demum, *cum in familia nupsisset*, relictum fuisse: at, si, num nobis profit an non? determinandum est, necesse erit, uetustioris iuris romani sacra breuissimis adire, et quae inde haurienda sunt, haurire.

a) Cf. candidissimi nominis Iure Consultum, F. BEHMERVM, in *nouo Iure controuerso*, Tom. 2. obs. 150. qui etiam in uniuersum pro hac, quam nos defendimus, assertionem pugnat.

§. 10.

Verto me itaque ad Iuliani tempora, modumque succedendi ante illa communem, in iis uero, (ut maxime uidetur a) non plane inusitatum, eum nimirum, quo feminae, siue filiae fuerant, siue extraneae, ab omni hereditate, siue ex testamento percipienda, siue etiam ab intestato consequenda arcebantur. Modus hic maxime diuersus erat ab anteriori et, quem hodie in iuris corpore inuenimus, posteriori succedendi ordine. Initio enim urbis conditae, tam feminas quam masculos absque discrimine ad hereditates admissos scimus, b) quam

B 3

quoque

quoque admissionem confirmare XII. Tabularum conditores non dedignati sunt; c) mirum certe, cum inter omnes constet, istas leges maxima ex parte ab Atheniensibus petitas fuisse, hos autem non nisi in casu deficientium legitimorum marium, hereditates feminis adiudicasse. d) Sic res erant, usque dum Romani, perpetuis patriciorum cum plebeis litibus prudentes facti, sibi quouis modo prospicere ceperint, et, cum bene intelligerent, feminam finem esse familiae, id est, eas paternum nomen et memoriam ultro extendere non posse, contra uero, cum in aliam plerumque transirent familiam, paterna uel auita patrimonia in eam, in quam nupsissent domum, duci, siue familiae paternae opes maxime debilitari, e) maluerint, ut feminae ab omni hereditate essent exclusae, haecque gentilibus deferretur, f) atque sic familiarum splendor seruarietur. Hoc, quod eo magis necessarium erat, quo maiora iura opulentia procreabat, g) quoque fortius, sublato per legem Canuleiam, ne patricii et plebei in matrimonium se inuicem ducerent, praecepto, patricii contendebant per nuptias cum plebeis horum facultates simulatque potentiam diminuere; hoc, inquam, instigasse uidetur Q. Voconium Saxam, plebis tribunum, ut anno ab urbe condita 584. ferret rogationem, fancientem: ne in posterum, qui post A. Postumium, Q. Fuluium census esset, neque uirginem, neque mulierem heredem faceret. h) Sed ipsa haec lex Voconia, i) quamuis in femineum fauere

uide-

uideretur sexum, tamen permittit, ut feminis legatum quoddam, ipsa lege determinatum, relinqueretur. Legatum itaque plerumque dotis nomine relinquebatur; nullo autem scripto, ne filiae hereditatis paternae plane essent expertes, a successore patris innuptae ali debebant, k) cumque nubarent, dote data dimittebantur.

Ex hactenus dictis nemo non facillime diiudicabit, fratrem pupillum, de quo in adducta l. 4. *ubi pupillus* sermocinatur Iure Consultus, ex ea solum ratione ad alendam sororem pupillam obstrictum a magistratibus fuisse, cum uniuersum patris patrimonium ex legis Voconiae reliquiis ad eum spectaret, soror contra legato tantum, dotis nomine, contenta esse deberet, l) et tunc demum legati dies existeret, cum in familia nupsisset; cui praeterea adiectae conditioni numquam satisfacere potuisset, nisi alimenta et mercedes pro praeceptoribus frater uel eius tutor ei praestitisset. Summa profecto aequitas summumque ius respondent magistratum decreto, si praesertim accedit, fratris tutorem, si alimenta et studiorum sumtus denegasset pupillae, omnino impediuisset, quo minus haec conditionem legato iunctam impleret; quod autem perquam noxium expertus esset et tutor et pupillus, legibus nimirum sancientibus, in huiusmodi casu conditionem pro impleta esse habendam. m) Licebit itaque concludere: cum plane singularem causam l. 4. *ubi pupillus* con-

contineat, eam ad nostra tempora, ubi, si feuda excipias tantum non omnia, non nisi in nobilium illustriumque successio- nibus, quibus pacta dant legem, reperitur, plane non appli- cari, potius, pari cum filiis filiarum successiois iure intro- ducto, omnino cessare debere. n)

- a) Hoc, quidquid ab aliis dicatur, omni uolentia reiecta ex ipsius Iulia- naei fragmenti uerbis cogi potest.
- b) DIONYS. HALICARNASS. 1. 2. edit. Sylburg. p. 95.
- c) §. 3. I. de legit. agnator. success. (3. 2.)
- d) Quod constat ex ISAEI orationibus, orat. 6. 9. et 10. nec non ex DE- MOSTHENIS oratione secunda in Stephanum testem. Hebraeos simili modo, si filii patribus erant, filias exclusisse, quem NUMERI 27. 2 Deo sancitum legimus, succedendi ordo clarissime probat. Coniunge, si ueterum Germanorum leges ac consuetudines hoc in argumento cognoscere uelis, HEINECCIUM in Elementis Iur. German. T. I. lib. 2. tit. 9. §. 217. sqq. et ill. PVITTERVM in Beytraegen zum reutischen Staats- und Fürstenrecht, 2 Tb. n. 38.
- e) neque his contradico iis, quae GELLIUS tradit, in noct. Att. lib. 17. c. 6.
- f) Testatur §. 3. I. de legit. agnat. success.
- g) In comitiis enim centuriatis, ubi maximi momenti res agitabantur, leges ferebantur, magistratus eligebantur, bella et pax decernebantur, capitisque rei absoluebantur uel condemnabantur, efficacitas grauitas- que suffragiorum in amplitudine patrimonii suffragantis consistebat; et quo maius hoc, eo grauior illa, hoc autem paruo, illa maxime tenuis erat. Cf. SIGONIVS de antiquo iure ciuium romanor. lib. 1. c. 17.
- h) CICERO in Verrem Act. 2. c. 42. §. V. ERNESTI, in CLAVE, ed. 4ta, p. 44.

ä) Copiosissime atque elegantissime in eam sunt commentati F. BALDWINUS in commentariis ad leges de iure civili, Voconiam, Falcidiam etc. atque I. PERIZONIUS in triade dissertat. diss. 2.

ë) cit. PERIZONIUS p. m. 87.

l) Adnuit CI. I. O. WESTENBERG in diff. de portione legitima, liberis, parentibus et fratribus relinquenda I. §. 23.

m) l. 35. §. 7. ff. de V. O. (45. l.) l. 24. et 78 ff. de conditt. et demonstr. (35. l.) l. 161. ff. de R. I. (50. 17.)

n) Aliud, ni fallor, haud effatur BRUNNEMANNUS ad h. l. 4. ubi pupillus, ad alendum solummodo obstringens filium, patris successorem.

§. II.

Sequatur haec fragmentum CAII, lib. 12. ad edict. provinc. 2) ubi: in soluendis legatis et fideicommissis attendere debet tutor, ne cui non debitum soluat. Neque nuptiale munus matri pupilli uel sorori mittere. Aliud est, si matri forte aut sorori pupilli tutor ea, quae ad uictum necessaria sunt, praestiterit. Nam ratum id habendum est. Nec enim eadem causa est eius, quod in eam rem impenditur, et quod muneris legatorumue nomine erogatur. Ut reiciatur, quae ex hac lege inferitur, fratris forem alendi obligatio, audiamus primo BYNKERSHOEKIVM, cui deinde nos quaedam addere uolumus. Iste tali commentatur modo b): Tutor non administrat sumtu, quantum possit, minimo, sed

C

pro

pro facultate patrimonii et pro dignitate natalium, *l. 12. §. 3. b. r.*, seruabit itaque regulas honesti et decori, ut *uerisimile* est, ipsum pupillum, si maior esset, facturum. Sed pupillus, ubi adoleuerit, ipse reget patrimonium pro lubitu suo, siue honeste, siue minus, c) modo legem non offendat. „ Merito equidem assentior BYNKERSHOEKIO, cui ea, quae b. GEBAVERVS adiecit, plane non officiant. Liberalitatis enim iniustae tutor pupilli diuitis iure argui nequit, d) cum haec alimenterum praestatio, quippe pia causa doteque adeo fauorabilior, muneribus, hac in lege prohibitis nunquam accenseri queat, et ab ipso ICTO non accenseatur, neque non in dubio (cum pupillus dissentium declarare non possit) praesumptio obtingat urgentissima, pupillum subsidium quoddam charitatis forori haud esse denegaturum. Ast haec praesumptio omnino non in censum uenit, si maior est frater et dissentium suum declarandi non destituitur facultate.

a) *l. 13. §. 2. ff. de administr. et peric. tutor. (26. 7.)*

b) CORPVS IVRIS GEBAVERIANVM *lib. ff. 26. tit. 7. l. 13. §. 2.* adde I. VOETIVM *in comment. ad ff. b. r. §. 6.*

c) regulae enim decori et honesti proprie me non obligant alii homini, sed mihi. C. THOMASIVS *fundam. iur. nat. et gent. l. 1. c. 5. §. 24.*

d) Cf. BEHMER loco supra citato.

Quae Caius de tutoribus atque ab iis expendendis uel non expendendis profert, ea VLPPIANVS, a) lib. 36. ad Edictum probat, *decreto magistratus interueniente*. Sed etiam in hac lege omnia conspirant ad causam piam atque honestam, minime autem ad obligationem perfectam, quae ne quidem cogitari poterit, cum Iure Consultus solum de *ratihabendis* loquatur rationibus, in quibus *praestita iamiam* occurrunt alimenta. Et tuto haec tutor subministrare poterat, siquidem tutela bonae fidei sit iudicium, leges ad ipsam alimentorum praestationem pupilli tacitum consensum praesumant, ideoque non ferent pupillum aut substitutum eius querentes, quod tam coniuncta persona alita sit. Quaeuis itaque, quae antecedente paragrapho sunt dicta, etiam ad hanc legem referre atque in ista explicatione subsistere possemus, nisi obiectio b. A LEYSER b) attendenda esset, quam seuera fronte in uerbis fragmenti, *quin immo per contrarium putat posse cum tutore agi tutelae, si tale officium praetermiserit*, fundare uidetur. Ast omnia, quae ex istis uerbis fieri possent, dubia excludit l. 12. §. 3. *de administr. et peric. tutorum* (26. 7) ex qua lege nimirum tutor alimenta non numquam etiam *exteris, si hoc pupillo expediet*, praestabit. Ponas itaque exterum (nemo nescit, hoc nomine etiam adpellari *forores* c)) alendum, tuto-

rem contra alimentorum praestationem denegantem, simulque fingas alendam sororem postea meliorem fortunam nactam esse, et pupillum fratrem, cum non aluerit tutor, testamento exheredasse: et tunc omnino maior factus pupillus cum tutore, qui finito officio rationem reddere debet eorum, quae uel, cum facere non deberet, fecit, uel, cum pupillo *utilia essent*, neglexit, d) tutelae agere poterit iudicio. Num uero haec ad fratrem adplicanda sunt aetatis iam iam maioris, qui suis facultatibus ipse legem scribere et absque tertii damno iacturam futurae forsitan sororiae hereditatis experiri queat? Equidem existimo, non posse adplicari.

a) l. 1. §. 3. ff. de tutelae et ration. distrab. (27. 3)

b) meditationes in Pandectas spec. 325. med. 2.

c) l. 31. C. §. 1. de iure dotium (5. 12)

d) I. L. CONRADI. Ius populi romani civile. lib. 27. tit. 3. §. 1.

§. 13.

De imponenda consanguineis ad se inuicem alendos obligatione, afflictis, haud exiguum porro solatium porrigere uidetur Iure Consultus Paulus lib. 7. ad Sabinum a) et lib. 2. sententiarum; b) quo fit, ut colligant, si dos, quae de regula apud maritum, ut matrimonii onera sustineat, manere debet, constan-

constante matrimonio uxori nihilominus redditur, quo fratribus consulat, eisque alimonia praestet: omnino sequi debere, ut sit sorori obligatio fratrem alendi et quidem perfecta. Sed, mehercle! Iridem pro Iunone amplectuntur. Constante enim matrimonio non, nisi maritus ad inopiam uergat dos reddi *debet*, c) neque etiam, dum matrimonium duret, uolens maritus consentienti uxori dotem ualide soluere *potest*: sed si dotem ei tradiderit, haec autem acceptam consumserit, soluto aliquando matrimonio nihilominus patri, si ab eo profecta, d) uel extraneo, qui eam constituit, simulque de restitutione pactus est, e) eam iterum soluere debet, nisi iustis ex causis forsitan reddiderit. Quae uero iustae sint causae, recenset Iure Consultus in adlatis duabus legibus, nullo modo autem maritis praecipit, ut *restituant* dotem, sed solummodo eos docet, qua ex causa eam *reddere* sine suo periculo *possint*. Quid uero? si maritus dotem reddere nolit? Certe tum etiam euanesceat uxoris ficta fratrem alendi obligatio.

a) l. 20. ff. soluto matrimonio (24. 3)

b) l. 73. §. 1. ff. de iure dotium (23. 3)

c) H. DONELLI commentar. de iure. Ciuiti lib. 14. c. 5. p. m. 236.

d) l. 6. pr. ff. de iure dotium (23. 3)

e) l. un. §. 13. C. de rei uxor. actione (5. 13) l. 9. in fine C. de pactis consentis (5. 14)

§. 14.

Ne legum et allegationum sit inopia, aduersarii etiam ex canonico iure afferunt ea, quae c. 1. X. de *cohabitatione clericorum* a) ex CONCILIO MAGVNTINO excerpta leguntur. Ast operae profecto haud erit pretium insufficientiam huius capituli ad probanda, quae deberent probari, fusius docere. Nemo enim non perspicit, concilium solum iussisse, ut clerici nullam, quamuis mater, amita, aut soror sit, apud se retineant feminam: sin autem qua de his necessitatem habuerit, *permis- sisse*, ut in uico, aut in uilla domum longe a sua conuersatione habere, ibique, quae sunt necessaria iis subministrare possint. Neutiquam haec uero, quae de alimentis subministrandis ibi dicuntur, tamquam uerba dispositiua sunt consideranda, quum alimenta consanguineis collateralibus tribuenda solummodo eleemosynarum liberalitatisque nomine insigniantur; uti clarissime apparet ex c. 16. *dist. 86*, quocum omnino coniungendum arg. c. 18. X. de *testamentis et ultimis uoluntatibus*. b)

a) DECRETALIVM, lib. 3. tit. 2.

b) *ibid.* tit. 26.

§. 15.

Vt minimum quidem, quod ad rem pertinere quibusdam uisum est, haud praeteream, fas erit, etiam sanctionem D. iv-

STINIA-

STINIANI ^{a)} in^m medium proferre, qua nimirum uult, ut, si quis habens filios legitimos relinquat et naturales, ab intestato quidem nihil omnino iis existat, *pascantur autem a legitimis naturales*. Ex ista Nouella enim non pauci, quos LAV-TERBACHIVS ^{b)} in dissertatione *de singulari fratrum iure alle-*gat, Doctores concludunt: cum adeo naturales filii a legitimis debeant pasci, eo maiorem perfectioremque esse obligationem ad alimenta legitimis consanguineis praestanda. Verum enim uero hic considerandum est, fratres legitimos non praebere alimenta tamquam fratres, sed tamquam successores patris: non ex suo patrimonio, sed ex hereditate paterna, quae uniuersa ad se peruenit. Et hoc quidem aequitati quam maxime consentaneum uidetur; quum enim pater (ut uix dubitandum est) ad alimenta naturalibus danda fuit obstrictus, hi autem, testamento haud existente, ab omni hereditate excludantur: necesse quoque est, ut eius successores hoc alendi onus ex patris defuncti facultatibus praestandum suscipiant, eatenus tamen, quatenus sufficit hereditas et quatenus pater ipse, dum uiueret, fuisset obligatus.

^{a)} NOVELLA 89. c. 12. §. 6.

^{b)} P. 2. §. 24. qui tamen, quod ad hoc argumentum a nostra sententia haud alienus est.

Quia omnia, qui fratres ad alendos consanguineos cogere student, arripuerint, quae quodammodo utilia sibi existimauerunt: miror, cur ad suffulciendam suam sententiam argumento non usi sint, quod a libertis ad fratres procedit. a) Parentibus enim similes sunt patroni, b) ergo etiam horum liberi liberti fratribus: sed liberi patronorum a libertis alendi sunt, multo itaque magis frater a fratre, in primis cum haec fraternitas uera, ideoque fortior sit illa, quae mera est fictio. Sed fortasse illos deterruit ratio legis, c) hanc alimentorum praestationem iubentis, quae in eo consistit, ut ista obligatio ex *obsequio*, quod a libertis patronorum liberis praestandum erat, emanaret: et sic ualeant, atque abeant.

a) LEYSERVS loc. cit. iam iam ab alendis patronis ad alendos parentes argumentum petiit, sed, existimo, praeter necessitatem.

b) l. 9. ff. de obsequiis parentibus et patronis praestand. (37. 15)

c) l. 5. §. 20. ff. de agnoscend. et alend. liber. (25. 3)

§. 17.

Abeant quoque dissentientium argumenta, quae sententiae nostrae obuiam ducuntur. Vnum quidem adhuc restaret, quod ordinem succedendi ab intestato pro praestantissimo alimentorum uendit argumento, a) atque ex *AVTH. post fratres*

tres fratrumque filios C. de legitim. hered. b) (NOVELLA 118. c. 3) confirmatum censetur: sed hoc argumentum iam aliunde c) capite est truncatum atque haud meretur, ut in eo refutando charta tempusque perdatur; quum maxime absurda inde fieri possit conclusio, ea nimirum, ut milites conductitii, proximioribus heredibus destituti, aerarium bellicum sibi succedens, si hoc opibus lapsum esset, omnino alere et sustinere deberent. Rifum teneatis amici!

a) Cf. ut alios taceam I. E. BERNEGGER, in diss. *de alimentis eorumque computatione in detrahenda quarta Falcidia*, defensa Altorfii 1720.

b) *lib. 6. tit. 57.*

c) Euolvas, quaeso, Ill. C. G. HOMMELIVM, f. Resp. I. G. SEYFFERTVM in diss. *de ordine alimentorum, partui, maxime ex sponsa nato, iure sanguinis praestandorum*. Vitemb. 1778. §. 7. huicque potissimum iungas Viros ill. IULIVM FRID. MALELANC et IO. CHRISTI. SIEBENKEESIVM; Patronos omni honoris cultu a me prosequendos, in libello censorio: *Neueste Juristische Literatur*, de anno 1779. Tom. 2. p. 310. 199.

§. 18.

Satis adeo superque probatum esse persuasus sum, nihil in iuris scientia umquam fuisse magis uagum, magisque inane, quam quae ex utriusque iuris legibus hucusque deriuata splendebat consanguineorum ad se inuicem alendos obligationis doctrina. Legibus proinde, quae contrariam nostrae sen-

D

tentiam

tentiam fouere uisae sunt, proscriptis, iam iam peracta quoque uidetur tractatio, quum in re, legibus solummodo determinanda, a) sine lege loqui omnino pudeat Iureconsultum: uerum enim uero, ut paullo perfectior euadere possit libellus, prorsusque res eat, haud inuidia dignum censui, argumentis, quae aduersam negando, nostram simul defenderunt sententiam, addere, quae etiam affirmando ulterius eam corroborare ualerent. Duo horum potissima sunt, quae, licet fugiente haudque exculto calamo, tamen recensere iuuabit.

a) Cui enim onus alendi legibus clare atque euidenter haud est impositum, eum ad suscipiendum illud cogi non posse, docet ill. C. F. WALCHVS *Introduc. in controuerf. iur. ciuil.* p. 73.

§. 19.

Alterum a dote procedere uidetur. Iam iam enim decisa est quaestio, antea grauissimarum rixarum fax ac tuba, num dotare teneatur frater sororem? Nigrum scimus illi additum esse calculum; a) neque amplius obstat argumentum l. 12. §. pen. ff. de administr. et peric. tutor. (26. 7), b) cum in primis manifestum sit, ex iuris romani principiis solum ipsam mulierem, uel eius patrem, uel eius debitorem dotem sine interrogatione dicere debere. c) Quod si uero simul certum, immo certissimum sit, dotem succedere loco alimentorum, d) e-locationem:ue necessariam ad ultima quasi alimenta pertinere: e)

re: e) in omnium etiam oculis defixum erit, obligationem a-
lendi numquam adfuisse, ubi furrogatum eius (ut aiunt) non
reperitur; f) proin autem forem alimenta a fratre aucupa-
turam, spem suam frustra in iudicis potestate collocare.

a) BERGERVS, *oeconom. iuris*, p. 125. COCCEII *ius controuerf.* P. 2,
p. 157. WESTENBERG *in pandectis* lib. 23. tit. 3. §. 27. LYNKER *in*
consultat. conf. 156. n. 36. Amice insuper conspirat CODEX MAXI-
MIL. BAVAR. CIVIL. P. 1. cap. 6. §. 13.

b) BERGERVS *resolutt. legg. obstantt.* ad lib. ff. 23. tit. 3. qu. 4. HVBER
in praelectt. ad hunc librum titulumque Digestorum.

c) CONRADI *ius civile populi romani ad h. t.* 3. lib. 23. ff. ubi allegat
CAII *institut.* lib. 2. 9. 3.

d) MENOCHII *consilia* conf. 251. n. 10. 11.

e) I. M. HANAVER *comment. systemat. in ius prouinc. Bamberg.* p. 7.

f) nisi forte in casu plane singulari expressae leges statuerint exceptio-
nem. Cf. NIC. EVERHARD. a MIDDLEBURGO *locos argumentorum lega-
les ab alimentis ad dotem atque a dote ad alimenta*, p. m. 427 sqq.

§. 20.

Sub alterius argumenti praefidio nullum periculum mihi
adiisse uideor quum negauerim, consanguineorum obligatio-
nem esse perfectam iudicisque coercitioni subiectam. Hanc
uero meam salutem pono in legitima hereditatis portione,
quam, uno casu sublato, nimirum, si turpis uel leuis notae

macula contaminata persona heres fuisset instituta, frater fratri, legibus consentientibus, recte denegare potest. a) Neque etiam fratribus ab hereditate exclusis licet inofficiosi querela uti, si turpis uel leuis notae macula onerata persona heres scripta, modo frater cum hac eadem labore turpitudine; b) quod enim quisque iuris in alterum statuit, ut ipse eodem iure utatur, leges aequitasque contendunt. Sed quid legitima fratrum ad nostram litem? Immo uero multum. Nam qui legitimam alteri absolute relinquere haud debet, etiam non tenetur eum alere, c) quum haec locum obtineat alimentorum. d) Si enim frater ad alimenta praestanda cogi posset, certe etiam coactionem sentiret, ut fratrem egenum non arceret a capienda legitima, quae ei morte fratris ademptorum alimentorum solatio esset. Quum uero frater secum haud iunctae personae omnes suas opes moriens tradere queat, atque ab harum perceptione fratrem egenum penitus excludere: res est, quam dico, nulli dubitationi obnoxia, quin frater, dum uiuit, pari iure facultatibus suis legem scribere atque ex hac, ne frater egenus earum particeps fiat, uetare possit. Cur enim hoc in argumento conditio fratris deterior censenda uiuentis quam morientis?

a) l. 27. C. de inoff. testam. (3. 28) iunge DONELLVM in comment. l. 120. s. 4. n. 16. et COCCHEVM in iure controuerso T. I. p. 413 sqq.

b) l. 11.

- b) I. II. C. de inoff. testam (3. 28) l. 47 ff. soluto matrimonio etc. (24. 3)
Statuta patria ita a romanis legibus recedunt, ut ciuibus permittant,
omnes adeo a latere coniunctos absque discrimine in testamento praec-
terire. REF. NOR. tit. 29. l. 8.
- c) ill. WALCHIVS c. l.
- d) MENOCHIVS c. l. BERLICHII *concluff. praeric.* P. 3. concl. 11. n. 20.
et concl. 18. n. 21.

§. 2 r.

Denique a nostra sententia haud alienae sunt leges ger-
manicae, quarum unam (quum ad hanc commentationem ela-
borandam tam perexiguum tempus mihi fuerit, ut immanem
legum Germaniae molem disquirere, ficque plures forsan af-
ferre haud potuerim) laudare liceat. Ipsa uicina regio hanc
praebet e CODICE nimirum MAXIMILIANEO BAVARICO CIVILI, a)
ubi Serenissimus aequae ac sapientissimus legum lator, nulla do-
ctorum opinionum habita ratione expresse sancit: *Brüder oder
Schwestern seynd ohne Unterschied, ob sie von einem oder zweyen
Banden, niemals hierzu (ad onus praestandorum alimentorum)
verbunden, vielweniger moegen weitere Blutsbefreundte oder Ver-
schwaegerte von Rechtswegen hierzu angehalten werden, wo nicht
besondere Geding oder Verordnungen disfalls obwalten.* Sane, eo-
que potius haec statui potuerunt, postquam Bauariae ducatus
splendidissimis institutis, (§. 24. not. c.) egestatem a sibi sub-

ditis repellendi inopibusque succurrendi abundat. Ceterum quoque sexcenti alii, quos summo cum studio euolui, Germaniae legum codices de hac consanguineorum fista obligatione silent: certissimum haudque fallax signum, eos hanc nescire atque ius romanum sequi, quod, uti iam satis dictum fuit, eam quoque reiicit. b)

a) Tom. I. cap. 4. §. 7. adde Perill. commentatorem in aureis ad hanc §am annotationibus.

b) Vnice dissentientes reperi maximi et rebus gestis et actate regis leges, quippe quae consanguineis alendi obligationem consuetis sublimitibus iniungunt, in CORP. IVR. FRIDERIC. Part. I. lib. 2. tit. 6. §. 18. seq.

§. 22.

Ex hisce omnibus postremo elucet, cognatos fratribus sororibusque remotiores, neque non affines, cum adeo consanguineis istis omne legum praesidium ereptum sit, nullam amplius rem adiumento sibi fore, arbitrari posse; quamvis contra negare minime audeam, aut loci peculiaribus statutis, aut successione feudali, aut pactis familiarum aliud quidquam interdum constitutum posse inueniri.

III.

§. 23.

Superflua fortasse habebitur quaestio: cuine onus alendi hos, quos nostra tractatio comprehendit, egenos incumbat, postquam a consanguineis repulsum sit? Equidem ipse eam praeteriri posse arbitrabar: uerum tamen, ne de minimo a me intacte dimisso, accusarer, breuissimis etiam de hac sermone facere institui.

Simulac quis uel natiuitate uel receptione ad societatem ciuilem admittitur, etiam ius impetrat, protectionem ab uniuersa societate exigendi, et, quod sequitur, expectandi, ut tunc temporis, si sibi ipse prouidere haud potest, societas ei succurrat. Omnes enim socii ad finem communem consequendae felicitatis sunt coniuncti; huic autem proposito difficillime profecto fieret satis, si sociorum unus, impotens et communi et sui ipsius saluti prospiciendi, inediae egestatisque cruciatibus foret relictus haudque communis auxilii fieret particeps. Ea, quae singulis sociis est obligatio, maiorem rigorem induit in principe, a) quem, tamquam societatis rectorem omniumque quasi patrem, cunctorum singulorumque salutem

con-

conseruare oportet atque augere. Quomodo autem hic sancti sui officii partes legitime aget iusteque, si infelices miserandosque socios, cum de salute uitae ipsa desperent, deserat, negligatque? Principis itaque est egenorum sociorum cura, quae, multiplices ob rationes, ipsi societati mandari nequit; et bonus princeps lubenter eam quoque suscipiet, haud ignorans, quantum societas et fortasse egenus socius ipse, saltem eius maiores uel iam iam adtulerint, uel adhuc illa adferat, uel in posterum adlatura sit, ut procul a curis in uoluptate, felix, sospes laetusque uitam degere queat.

a) quae notatu digna de hac principis cura CONSTANTINI MAGNI sit sententia, inuenies in COD. THEODOS. lib. 11. tit. 27. de alimentis.

§. 24.

Neque uero hisce liberatos uolo ipsos socios, potius eos obstringere placet ad iuuandam singulorum inopiam suis opibus, quippe quod minime possunt recusare. a) Nullo enim sibi adiumento erit, si obiciant, fratrem ob sanguinis uinculum magis obstrictum esse, quam societatem; hancque ne ille incommodum ferat, pati haud debere, ut ipsa nouo onere grauetur: in promptu enim sunt, quae illis responderi queant. Nam quod ad uinculum istud attinet, hoc plane hic considerandum non uenit: cum egenus alimenta exigens haud ea potest scere

scere potest tamquam consanguineus, siquidem leges actionem ei denegant. Petit haec itaque tamquam socius, cui societas auxilium debet; et, quod ad hoc respicit, consanguineus tantum obligationis habet, quantum omnis alius socius, qui nōdum nomen alendi nouit. Caueant porro sibi focii, ne de molestia oneris imponendi frustra se angant. In bene ornata re publica iam principi curae est cordique, ut ciues sibi que subditi difficillime tantum ad inopiam uergant: impletus erit studio ac sollertia de commoda institutione atque educatione liberorum, qua obuiam quasi ibit luxuriae, morum mentisque prauitati, uituperando otio et pessimo rerum publicarum morbo, fegnitici. b) Quum autem nullo modo obtineri queat, ne ciues quandoquidem bonis opibusque fiant eiekti, horum autem duo sint genera, alterum ualidorum, nulloque morbo nisi egestate laborantium, alterum uero eorum, qui uictum atque amictum sibi quaerere ob corporis animique debilitatem nequeunt: iterum sollicitus erit princeps, ut illis tales adsignentur labores, qui corporis eorum animique rationibus conueniunt; c) hos autem, ut recipiant piis usibus destinatae aedes, uel ut ex fisco pauperibus dicato subleuentur, iubebit. Ceterum certissimum quidem est, ciues etiam ad hunc fiscum conseruandum adiumenta conferre oportere, atque ideo, si multi inuenirentur egeni consanguinei, col-

Eratia

lationes simul creturas uideri: sed ut intelligant, quaeso, per-
rarum esse casum, in quo tales personae et beneficiis confan-
guineorum suorum penitus destituti atque simul adeo inhabi-
les sint, ut ne minimum quidem ad suam sustentationem ipsae
adferre queant.

a) LEYSER *meditat.* ad *Pandect.* spec. 324, medi. 4.

b) In regionibus Baadensibus (quantum equidem scio) egregie utilissi-
meque est introductum, ut omnes liberi, qui ruri degunt, omni
discriminis impedimento sublato, in scholis praeter scientias etiam la-
borum contuescant. Et quidem pueri acu texunt, puellae contra
huic labori etiam annectunt, ut stamina neant uel lanam ducant: quo
autem haec rite obseruentur, in quocumque fere pago non solum
peculiares personae constitutae sunt, quae docent, sed etiam adfunt
uiri honesti, qui omnia inspiciunt atque in debitum ordinem redi-
gunt; quo tandem fit, ut hi parentes granem luant multam, im-
mo carcere puniantur, qui, quo minus liberi scholam frequentauerint,
fecerunt. Verum hisce contenta haud est SERENISSIMA MARCHIO,
hoc aliaque similia aurea instituta, maxime a se fundata, protegens
ac conseruans, sed omni studio curat, ut itatis temporibus labores
puellarum puerorumque sibi ad recensum mittantur, hique, qui prae
aliis insignes se praestiterunt, praemia accipiant diligentiae. Alia alio-
rum regionum huc pertinentia instituta praetereo.

c) Fulget inter cetera, quae hunc in finem sunt introducta, id institu-
tum, quod Bauariam beare uidetur, eoque tendit, ut pauperes lanam,
linum cannabumque digitis torquendo alimenta necessaria inueniant;
de quo plura prodit *Mandar. Generale* de 12. Ian. 1762. et 6. Jun. 1767.
apud GEGELIVM in *Sammlung Kaiserlicher und Landesherrlichen Verord-
nungen*, Tom. 2. p. 236. sqq. Institutionem hanc tam utilem duxit SE-
RENISSIMVS BAVARIAE quondam ELECTOR, ut a lege, quae paupe-
res a matrimoniis prohibet, dispensare promittat, si desponsati proba-
re queant, se, aut linum aut lanam, uel uerticillo uel colo rotatili prae-
parare posse. Idem fere inuenies Durlaci per *Ordinar.* de 19. Apr.
1766.

1766. (apud GEGELIVM l. c. p. 309.) introductum; ob quae etiam, cum Durlacensium subditorum CLEMENTISSIMA BENIGNISSIMAQUE MATER experta esset, plures hac in arte rudes fuisse, sicuti diximus, curavit, ut in schola iamiam haec doceretur.

d) Locus hic non est disquirendi, qua ratione tales domus erigendae conseruandaeque sint, quoue modo pauperum fiscus et principis et ciuium liberalitate sustinendus, illique quaedam uectigalia, tributa ac mulctae addicenda sint. In singulis enim fere territoriis peculiariae existant ordinationes hoc argumentum tractantes, et quod ad theoriam respicit, meum non est noua docere, cum pereximiis hac in materia abundemus scriptis. Cf. BERGIUS *Policey - und Cameral - Magazin*, sub uoce: *Armen - Anstalten, Wittwen - und Waisenerpflegung, Zucht und Arbeitshaeuser* rel. L. H. G. de IVSTI *die Grundveste zu der Macht und Glückseligkeit der Staaten*, Tom. 2. §. 306. sqq. 1. de SONNENFELS *Grundsätze der Policey, Handlung und Finanzwissenschaft* Tom. I. §. 209 sqq. Perill. P. C. G. LIB. BAKO AB HOENTHAL *liber de politica*, §. 43 sqq. ibique allegata. Instar omnium adhibe: *allgemeine Policeywissenschaft 1r Th. p. 514—533. 2r Th. p. 335. 353. 406 sqq.*

§. 25.

Arctior denique ista ciuium obligatio efficitur, cum rei publicae quam maxime expediat, consanguineos egenos a suis consanguineis haud exigere posse alimenta. Illi enim, non semper optimorum morum homines, nec semper integerrimi animi, si praesidium in consanguinitate sciunt, otio se committunt, et bonis lapsi, a lege inuitati atque audaces facti, delinquere conantur. Hi contra, non omni tempestate ad benefaciendum proni, repellunt consanguineum alimenta exigentem, cumque obligatio haec ex communi opinione subsidia-ria tantum existimatur, uerborum maxima copia obganniunt: se sufficientibus facultatibus haud esse instructos; contra alendum bene adhuc posse sibi de alimentis prospicere; ipsum eum

E 2

poscentem infortunii sui conditorem nulliusque frugis fuisse; ingrato infestoque animo erga aliturum egisse, et quae huiusmodi plura. Et quid nunc euenit? Aditur iudex; hic in ius uocat; causam, quod priuilegiata est, summarie (id, quod multis idem est atque tumultuarie) tractat; fert sententiam; imponit obligationem; ius reddit. Reus commotus non ad beneuolentiam, uerum ad iram, amplectitur quoddam remedium iuris; maximum oritur bellum. Interim egenus actor, pauperum iura facillime impetratus subministrationem sum-tuum litis ab aduersario poscit; decernuntur, simulque alimenta iudiciali auctoritate extorquentur; tandem confirmatur prior sententia. Iterum reus ad superiorem prouocat et post atroces pugnas absoluitur. Gaudet nunc de uictoria, dolet autem simul iacturam omnium bonorum, quae, (uera historia subest) interea facta sunt publica praeda. Egenus consanguineus amittit alentem, uxor et liberi patrem et maritum, res publica ciuem antea felicem, quid? quod cum unus antea alendus fuisset, duo nunc et plures alimonia publica postulent. Ast omnia haec cessant, si statim ab initio res publica alimenta praebet ipsa egeno: nam si haec alit, omnes sciunt, tunc accuratius inquiri, num, qui uidetur inhabilis ad se sustinendum, etiam re uera talis sit? num dignus commoda sustentatione, an indignus censendus? Tollitur simul delinquendi occasio, exsiccat fons quaedam perpetuarum litium, et nemo dein uere pauperior euadit; quo maior enim numerus est horum, qui conferunt, eo minores in partes diuisa uenit summa, quae conferenda.

Kd 456

ULB Halle
006 663 516

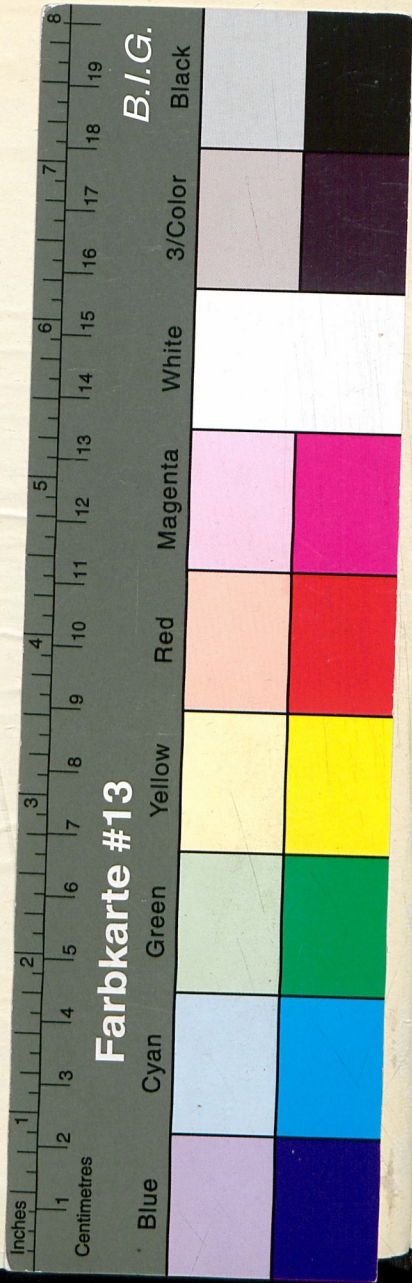
3

VD 78

9
9.

44

SPECIMEN IVRIS CONTROVERSI
DE
IMPERFECTA
FRATRVM SORORVMQVE
AD SE INVICEM ALENDOS
OBLIGATIONE

A V T O R E
FRIDERICO POPPIO
IVR. VTR. LIC.

P. 236

Std 456

NORIMBERGAE
PROSTAT APVD I. G. SCHNEIDERVM
1 7 8 1.

20. 3. 06.

